

3679

I.

Ett lyte, som troddes förorsakat, av rädsla för en råtta.

Sagesmannen berättar att han i sin ungdom tjänade på en gård i trakten av Kullen. På denna gård fanns en pojke, som var lite egendomlig. Ibland när anfallen kom på, stod han och darrade i hela kroppen och sedan snurrade han runt med en väldig fart och sedan sprang han så fort han kunde och när han sprungit ett stycke föll han och skrek. Han föll alltid på samma sätt. Detta egendomliga beteende ~~xx~~ trodde man att han fått för att modern en gång under havandeskapet blivit rädd för en råtta, som sprungit på henne. För att få bot för det onda sökte de en klok gumma i Kullenbergstorp, som kallades Ringstedtskan, vilken var mycket anlitad.

Hon ordinerade, att han skulle ha lite färskt blod från en mus och en gris och det fick han. Sedan blev han av med anfallen, men han föreföll alltid lite underlig.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Ett lyte, som
troddes förors-
sakat av rädsla
för en rått-
ta.

~~XXXXXXXXXX~~

Vägar och grindar i Billinge socken.

Vägen från Hultseröd gick ju över Rönneån vid Hultseröds bro, men den kom ej ut till stora vägen vid smedjan som den gör nu utan den nådde Billinge bygata vid de främsta kyrkogrindarna. Denna väg var emellertid så dålig, att man fö hellre körde en markväg, som mynnade ut vid gården n:r 4 i Billinge. Vid slutet av denna väg fanns en låst bom. Ibland kunde det hända att flera skjutsar höllo i rad för man kunde ej komma igenom förrän man varit inne i gården och bett dem öppna.

Såsom nämnts var den uttagna vägen så dålig att man ytterst o-gärna körde på den. Därför var det alls inte ovanligt att på den bredvidliggande åkern få se tre å fyra s.k. "väjasloor", varmed menades de spår, som kördes upp vid sidan av vägen.

Naturligtvis fanns det en mängd grindar tvärs över vägen. I Billinge fanns liksom i andra byar en grind i vardera ändan av byn, som liksom stängde in själva bygränsen.

Sagesmannen berättar att å vägen mellan Billinge by och till

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Vägar och
grindar i
Billinge S:n.

Grindar.

Skänne
Billinge Sn
uppt. K. L. R. 1835

3

3679

Riseberga gräns vid nr 18 i Billinge fanns ej mindre än tjugoåtta grindar över vägen, så man förstår att det gick inte fort att färdas med vagn där.

För att kunna färdas lättare red man mycket på denna tid, ty då kunde man rida över hindren. Man hade i allmänhet lättare hästar då, ty den tyngre hästaveln hade ej slagit igenom på denna tid och det var ju ej ovanligt att man hade s.k. nummerhästar. Varje rote skulle ju hålla sin nummerhäst och då denna ej var i tjänstgöring vid regementet var den vanligen stationerad hos någon av lantbrukarna i det rusthåll den tillhörde. Det förekom också att då en nummerhäst av någon anledning blivit oduglig till regementshäst, så inköptes den av någon inom det rusthåll den tillhörde och blev för ägaren en bra ridhäst.

III.

Prästen i Billinge, som troddes kunna trolla.

Det fanns under 1700-talet en präst i Billinge, som troddes kunna trolla. (Enl. N. Liljas uppteckn. skulle hans namn vara Andreas Ehrensand). Ännu lever sägnerna om denne präst och hans konster kvar ibland folket och ännu berättar man dessa saker, vilka naturligtvis till

Skriv endast på denna sida!

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Prästen i Billinge som troddes kunna trolla.

stor del kommit att bli bevarade genom Liljas abteckningar.

Såluhda berättar sagesmannen huru prästen behandlade en person som ville röva offerkassan från honom. Prästen hade en gång vid en gudstjänst i Röstånga upptagit offer, vilket han skulle ha med sig hem. När han kom ungefär mitt för där Oregården nu ligger mötte han en person, som tog fast i betslet på hästen och höll honom för att bli i tillfälle att röva kassan. Prästen böjde sig fram och tog betslet av hästen och red hem utan betsel, medan rövaren fick bli kvarstående på den plats han stod och hålla betslet i handen utan att kunna röra sig ur fläcken.

När prästen varit hemma en stund, sade han till sin dräng, att han kunde rida dit och hämta betslet och när drängen hade gjort detta kunde rövaren gå därifrån.

Samme präst hade en äng där numera Storegård har sina ägor. När skördefolket var där på arbete körde man för dem dit och så hade de matsäck med sig för hela dagen. En dag då folket var och skördade hö på ängen gick prästen fram och tillbaka i salen hemma i prästgården, men stannade plötsligt i sin promenad och utropade: "Nu springer de oc h

När prästen
gjorde så rö-
varen fick stå
med betslet i
hand.

När prästen
såg folkets
lek på ängen.

*Skane
Biltinge*

leker igen." Då frun frågade vad hanx menade, sade han, "Vårt folk springer och leker på ängen i stället för att arbeta, men detta ser inte du!"
Dartill hustrun svarade: "A, du har så mycket prat för dig!" Men prästen sade, "Kom hit och trampa på min fot så skall du få se!" Då hon gjorde som han uppmanade henne fick hon se hur folket sprang och lekte änkeleken på ängen.

Denne präst, som enligt kantor Liljas anteckningar, skulle ha varit mycket omtyckt, troddes av folket kunna svartkonst och för att kunna detta ansågs han vara innehavare av en svartkonstbok.

IV.

Husförhören.

Husförhören.

Man var mycket noga med att besöka husförhören, ~~xxx~~ ty den som ej besökte dessa ådrog sig naturligtvis prästens misshag. Husförhören hölls skiftesvis på de större gårdarna i socknen. Vid dessa tillfällen trakterades alltid prästen efter förhörets slut och då bullade man i allmänhet upp vad gott huset förmådde.

Det ansågs för en stor skam om man ej kunde svara eller läsa de stycken i katekesen (fragebogen) man blev tillfrågad om och därför läste man i allmänhet flitigt innan husföören höllos.

Draken.

Drakar har ju alltid tillhört folkfantasiens underdjur. Sagesmannen Drakenz.
omtalar, att en del personer sade sig ha sett draken. Den hade kommit
flygande i luften och de sade att den liknade en gammal träbesman med
den tunga ändan före. Detta var huvudet och den lyste som eld.

I träbesmanet var träkulan urholkad och fylld med smält bly, för
att vikten skulle kunna regleras. Besmanet användes även såsom försvars-
vapen ifall man skulle bli överfallen under nätterna.

VI.

Galgabacken.

Galgabacken.

Såsom i annat sammanhang omtalats var Galgabacken en avrättsplats
men sagesmannen omtalar, att där även varit en straffplats, så att de
som blivit dömda spöstraffet fingo avtjäna detta där.

Där skall enligt sagesmannens uppgifter även ha varit begravningsplats
för självspillingar och även de, som där blevo avrättade,
skall ha fått sin sista viloplats i närheten.

Av ovanstående framgår att folkfantasierna skulle syssla med plats-
en och man hade också en viss skräck för att färdas förbi där efter

mörkrets inbrott, ty man trodde att mörkrets makter där drevo sitt spel och det var en allmän tro att det spökade där.

Backen är ännu skogbevuxen och där vägen går igenom stå höga träd på båda sidor om vägen, så det kan ju ej förnekas att där är särskilt mörkt och kusligt när man färdas därigenom under mörka kvällar och då ugglor och andra djur ha sitt tillhåll i träden kan man ju förstå att dessas skrik av människor med tro på det övernaturliga, tolkats såsom osaliga ändars jämmer över sina i livet begångna brott.

Därför är det många, som vid passerandet av Galgabacken, ha ökat farten och dragit en lättnadens suck när de utan äventyr kommit där förbi.

VII.

När drängen ville taga med sig Ringstedts verktyg.

I det föregående har omtalats en klok gumma i Kullentrakten, som kallades Ringstedtskan efter mannen, som hette Ringstedt. Även denne var känd för att kunna lite mera än andra och sagesmannen berättar hur en dräng, som på skämt ville tag hans verktyg blev behandlad.

Ringstedt var en arbetssam man och bl.a. var han även sysselsatt

När drängen
ville taga
med sig Ring-
stedts verktyg

med odlingsarbete. När han lämnade arbetsplatsen brukade han ej vara så noga med att taga in sina verktyg. Detta kände folk till och en gång tänkte några drängar i trakten spela honom ett spratt. De hade också hört omtalas hans konster, men de trodde ej på dem. Så en lördagskväll skulle de gå till Höganäs och ha lite roligt och då slog de vad ~~vad~~ om några kannor brännvin, att de skulle taga bort Ringstedt verkty.

De återvände från Höganäs vid 1-tiden på natten och det bestämdes, att den, som skulle taga verktygen, skulle ha en kanna brännvin för sitt besvär, det andra skulle de gemensamt fästa upp.

Då de kommo förbi den plats där verktygen lågo, gick han bort och tog upp dem och då han tagit alla lade han dem över axeln, med undantag av en liten yxa, som han stod och höll i handen utan att kunna rära sig. Då han ville gå därifrån med sin börda kunde han inte taga ett steg utan han fick stå där han stod till morgonen. Då kom Ringstedt ut till sin åker och kom bort till drängen. När han kom fram till honom sade han; "Du ska' inte bry dig om mina verktyg, för de brukar å bli lig-gande där jag lägger dem. Men nu kan du lägga dem och gå hem!" När Ringstedt sagt detta kunde lägga verktygen och gå sin väg, men han hade

sagt till sagesmann för vilken han berättat historien, att han skämdes, som en hund, så han gjorde aldrig m saken fler gånger.

VIII.

När sjömansänkan förlorade sina pengar.

Sagesmannen omtalar att där bodde en sjömansänka hos Ringstedtskan. Denna blev en gång bestulen på en penningssumma, som hon hade förvarad i bostaden. Hon ~~hg~~ grät och var mycket ledsen över sin förlust. När Ringstedtskan såg detta och fick veta orsaken, sade hon: "Gråt inte du får snart pengarna i gen!" Några dagar efteråt lågo pengarna upplagda på den bjälke under taket där hon brukade förvara sin nyckel då hon gick bort på besök. Tjuven hade tydligen ångrat sig och gav den fattiga änkan sina pengar igen.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

När sjömans-
änkan förlo-
rade sina
pengar.